

28.07.2011, 13:39

Микола Бондарчук: "Скульптура з дерева більше захищена від підробки, ніж долар США"

У Дубенському замку діє виставка різьбяр, художника, скульптора, майстра декоративно-прикладного мистецтва Миколи Бондарчука, на якій представлено більше сотні різножанрових робіт. Її відкриття відбулося у четвер, 14 липня. З цієї нагоди наш кореспондент і поспілкувався з автором.

Усі бачать, усі ходять біля цього, але тільки митець може піймати мить у папір, полотно чи дерево. У творчих роботах Миколи Бондарчука немає насилля, спотворень різних. Майстер не біжить за модою, щоб догодити глядачеві, а говорить правду, змушує думати, мислити і сміятися. Ми бачимо глибокий філософський зміст у таких роботах як "Мудрець", "Покаяння", "Ангел з одним крилом"; соціальну сатиру - "Семеро з ложкою", "Даїшник", "Обіцяйленко", народний гумор - "Ну-ну, долітаєшся", "Якби ж то знаття". Тонка проробка деталей, чистота зрізів не переростають у ремісництво, а оживлюють дерево.

- На своєму сайті ви стверджуєте, що скульптуру з дерева неможливо підробити. Однак, на копіювальних верстатах роблять сотні копій...

- Дерева усі різні, як і люди. Можуть поряд рости два дерева, але мати різну макроструктуру волокон. На це впливає і погода, і мінеральні речовини ґрунту, й освітленість. Скульптура з дерева набагато більше захищена від підробки, ніж долар США. Волокна деревини відіграють природну роль декодера. Копіювальнику потрібно буде знайти таку ж породу дерева, з якої виготовлено оригінал, такого ж кольору і з такою ж структурою волокон, погодьтеся, що це досить-таки непросто.

- Для пересічного громадянина різьба по дереву - це щось пов'язане із сувенірами..
- Сувенірна продукція - це лиш малесенька частинка величезного різьбярського світу. Шедеври світового мистецтва: скульптури, панно, рами, вітварі - аж дух захоплює, коли бачиш. А наші іконостаси у храмах ще в давнину викликали подив в іноземців.

- Людина ж тягнеться до красивого... До речі, про іконостаси. У своєму інтерв'ю в одній з місцевих газет ви досить критично оцінили якість робіт сучасних сницарів (ред. - майстер художнього різьблення по дереву та карбування по металу), невже все так погано?

- справа в тому, що у нас був значний перерив в іконостасному різьбленні. Втрачені традиції і символіка орнаментів з трудом пробиваються крізь халтуру і заробітчянство. На жаль, переломити принцип: "нам чим швидше і подешевше". - не вдається. Знаєте, була колись популярною така приказка: "Майстра шукають, просять і чекають".

Тепер десь ледь навчився тримати стамески і вже - майстер. Радію з того, коли бачу, як створюються іконостасні майстерні, іде уже спеціалізація майстрів, помаленьку формуються традиції. Не завжди, але і громади храмів стають вимогливіші до кваліфікації майстрів, адже іконостас виготовляють раз на багато років, і для храму Божого він має бути найкращим. Ми, з журналісткою Лідією Шевчук, уже декілька років досліджуємо іконостасне різьблення. І скажу вам, що колись люди не були багатші, але навіть в сільських храмах інколи такі іконостаси трапляються - ну, просто шедеври...

- Де ви навчалися різьби по дереву?

- Скільки себе пам'ятаю з дитинства, завжди щось вирізував звичайним перочинним ножиком, і до дорослого віку навіть не здогадувався, що є інструменти для різьблення, як і сама професія - різьбяр.

- Отож ви самоук?

- Не подобається мені цей термін - самоук. Тоді, виходить, всі птахи самоуки, бо консерваторій не закінчували. А скульптури древньогрецького Фідія, якими милуються сотні років, теж виконані самоуком. І Леонардо да Вінчі художніх академій теж не закінчував. Розумієте, в людині щось закладено самою природою і розвиток тих чи інших здібностей залежить від багатьох чинників. Не берусь це пояснювати, у кожного своя доля.

- Але ж ви навчались у Луцькому педінституті образотворчому мистецтву?
- На той час я вже брав участь в обласних виставках як різьбяр, але, безперечно, вдячний викладачам інституту і з теплотою та вдячністю згадую Ірину Миколаївну Романюк, Валерія Павловича Сліжкука, Зінаїду Олександрівну Пахолок, Антонія Петровича Мельника, Віктора Феодосійовича Давидюка.

- Що для вас означає малюнок?
- Це - думка, впіймана у форму у мить свого шляху. Вона може веселити, викликати сум чи волати у простір. Все залежить, наскільки доступно митець донесе на загальне задумане. Від глядача також залежить: від його інтелекту, від його душі, - побачити, почути і сприйняти.

- Рецепт для молоді, як стати майстром, маєте?
- Спочатку багато працюєш, а потім працюєш, незважаючи ні на що: докори рідних, рани рук, похвали, голод і холод. І ще - мати власну думку, не бути заздрисним і постійно навчатися. Важливо не грати роль майстра, а бути ним насправді.

- Серед різноманітного кухонного начиння у вас ціла колекція різноманітних ложок. Мабуть, любите добре поїсти?..
- О! Про ложки можна довго розповідати. Але в цьому випадку це як символ всього матеріального, основний рушій діяльності людини. Це - як правда життя: їжа, вода, газ, нафта, земля і вічна війна за ресурси, будь-то окрема людина, підприємство чи держава. Є навіть музей ложки, здається, десь у Росії. Відомі типи ложок, такі як чумацька, козацька, рибацька, циганська і т. п., можна подивитись у музеї народного декоративно-прикладного мистецтва м. Київ. До речі, стосовно орнаментів на ложках, то це не лише прикраса. У давнину різьбленні знаки відганяли невидимі злі сили які могли проникнути в людину разом з їжею. Ложка з дерева і до сьогодні незамінна помічниця господині на кухні.

- Не знаю, ті що продають на базарі...

- Ну, базар - це закарпатський сувенір. Користуватись нею досить таки незручно, я навіть возив із собою один такий екземпляр на фестивалі, щоб люди могли бачити різницю між ложкою і сувеніром.

- А з якого дерева краці ложки?

- У моїй колекції є з явора, груші, горіха, липи. Кожна порода деревини має свої властивості - твердий і пружний явір важче обробляти ніж, скажімо, м'яку і пластичну липу.

- Серед ваших робіт багато творів, що показують негативні сторони життя.

- Має ж хтось і правду казати. Людина стає людиною тоді, коли починає боротися зі своїми, а також суспільними вадами, гармонізуючи як свій внутрішній світ, так і суспільне життя навколо себе. В усі віки це було не просто і навіть небезпечно, однак людство таки розвивається завдяки і цьому.

- Ви - різьбяр-митець, чому взялися за написання книги, обравши суспільну тематику і виокремлюєте в ній явище, яке називаєте начизмом?

- Бачте, щось можна сказати жестом, щось малюнком, а щось - і словом. Якщо ви проаналізуєте історію людства, то побачите вічну боротьбу двох типів людей: начиста, що прагне експлуатувати все живе і неживе, і нормальних людей, що прагнуть справедливого ладу на Землі. Ви ж подивіться, яка зневага до людей праці, скільки презирства, яке прагнення зробити всіх рабами, щоб люди навіть протестувати не сміли.

Чому так багато молодих людей хочуть покинути свою рідну і красиву землю у пошуках кращої долі на чужині? Кажуть - криза, але одні при цьому багатіють, а більшість бідніє. Може, причину слід шукати в нас самих? Чому ми так легко даємо себе знову кріпачити? Хіба за таку вільну і незалежну Україну ми боролись? Де той козацький дух і прагнення справедливості? Можливо, ця книга стане в пригоді, адже хто прочитав, той побачив, а хто побачив, той озброївся і рано чи пізно дасть бій.

- Думаєте, що читатимуть?..

- Звичайно, не тішу себе такими ілюзіями, однак сподіваюсь на мислячого читача.

- Й поділяєте всіх людей на моберів, начистів і нормальних?

- Якби більшість людей була нормальна, то ми вже давно жили б у нормальній країні, а поки що у нас повна моберіада. Людина є людиною настільки, наскільки вона здатна нею бути. Кожен з нас може бути у певний період свого життя чи тим, чи іншим, але ж прагнемо стати людьми а не звірами.

- А чому наклепник сам собі прибиває язика. Аж не віриться, що таке буває у житті?

- Він же сам придумує брехню на людину. Його ніхто не змушує це робити, Наклепником людина стає тільки тоді, коли звела наклеп. Причому разом з тими помічниками, які поширюють цю брехню. Знаєте, в "Енеїді" Котляревський змусив наклепників лизати гарячі сковорідки. Я думаю, що цього їм замало, враховуючи те зло, що вони приносять.

- А як Ви самі оцінюєте свої роботи?

- Скажемо так: мої творчі роботи є унікальними, а все інше скажуть заздрісники.

- Ви не боїтеся заздрості?

- От чого слід остерігатися - то начистів. Уражені заздрістю, вони будуть робити підлості все своє життя.

- Хочете сказати, що всі наші проблеми від начистів?

- А таки-так. Начисти були і є в усіх народів. Це явище властиве і нам, бо де два українці - там три гетьмани. Кожен думає, що іншого можна надурити. В які обіцянки ми не вірили б, з якими прапорами не бігали б, нічого не буде, поки не подолаємо начизм. Нам потрібні сильні, моральні люди.

- По-вашому, сильна людина - це людина моральна?

- Безперечно. Потрібне величезне зусилля волі, не страх, а саме розуміння моральних норм і правил, щоб зупинитись перед крадіжкою, шахрайством чи паразитуванням. Легко знущатись над беззахисним, обманювати довірливого... а попробуйте стриматись, коли є можливість вкрати і ніхто навіть не здогадається... правда, дуже і дуже непросто?

Автор: Вікторія ШЕВЧУК